

CLAUZELE ABUZIVE – MARUL DISCORDIEI DINTRE BANCHERI, CLIENTI SI AUTORITATI. ADEVAR SAU MIT?

“DE CE URAM BANCILE?” (Dan PASCARIU)

(“Ziarul Financiar” – 8 noiembrie 2010)

- **Tipologia majoritatii clientilor care actioneaza bancile in judecata pentru eliminarea din contracte a clauzelor si comisioanelor considerate abuzive:**
 - clienti restantieri/in executare silita;
 - contractanti de credite in perioada de boom economic, in monede exotice;
 - beneficiari ai unor credite ipotecare;
 - beneficiarii unor credite cu dobanda fixa in primul an de creditare si variabila, ulterior;

- **Situatii “neobisnuite” in care se solicita anulara clauzelor abuzive**

ACTIUNEA PENTRU ELIMINAREA CLAUZELOR ABUZIVE: COPILUL CRIZEI?

Nu mai exista clienti mari si clienti mici, ci doar clienti platitori si clienti neplatitori.

Factori favorizanti:

- scaderea veniturilor imprumutatilor;
- cresterea ratei somajului;
- cresterea inflatiei;
- diminuarea valorii garantiilor;
- aprecierea valutei creditului (EUR, USD, monede exotice) in raport cu leul;
- aparitia OUG 50/2010;
- hazardul moral.

CONTRACTUL DE CREDIT BANCAR. SUNT DREPTURILE SI INTERESELE ECHILIBRATE?

- **Caracteristicile contractului de credit bancar;**
- **Obligatiile si riscurile asumate de banca la acordarea unui credit (drepturi si interese echilibrate);**
- **Riscul de credit** - *“riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului ca urmare a neîndeplinirii de către debitor a obligațiilor contractuale sau a eșecului acestuia în îndeplinirea celor stabilite”* (art. 2 alin. 5 din Regulamentul nr. 18 din 17 septembrie 2009).

RATIUNEA ECONOMICA A DOBANZII SI COMISIOANELOR (MODALITATE DE ASIGURARE A ECHILIBRULUI CONTRACTUAL)

Plasamentul unei sume de bani - o privatiune temporara de catre cel care dispune de bani, contra unei remuneratii firesti pentru acea privatiune;

Dobanda – componenta cuantificabila a costului unei operatiuni financiare;

Comisioanele - acopera riscurile la care se expune imprumutatorul pe intreaga perioada a contractului:

- imposibilitatea de rambursare a creditului;
- devalorizarea garantiilor sau imposibilitatea de executare a acestora;
- pierderea locului de munca/plecarea din tara a debitorului/garantilor;

Comisionul de administrare.

JURISPRUDENTA- interpretarea si aplicarea art. 4 din Legea nr. 193/2000

- *Art. 4 (1): “O clauza contractuala care **nu a fost negociata** direct cu consumatorul va fi considerata abuziva, daca, prin ea insasi sau impreuna cu alte prevederi din contract, creeaza, in detrimentul consumatorului si contrar **cerintelor bune** – **credinte**, un **dezechilibru semnificativ** intre drepturile si obligatiile partilor”.*
...(6) “ Evaluarea naturii abuzive a clauzelor nu se asociaza nici cu definirea obiectului principal al contractului, nici cu calitatea de a satisface cerintele de pret si de plata, pe de o parte, nici cu produsele si serviciile oferite in schimb, pe de alta parte, in masura in care aceste clauze sunt exprimate intr-un limbaj usor inteligibil.”
- **Solutii relevante din practica judiciara a Inaltei Curti de Casatie si Justitie:**
 - Decizia nr. 2450 din 22.06.2011, ICCJ – Sectia Comerciala;
 - Decizia nr. 2451 din 22.06.2011, ICCJ – Sectia Comerciala;
 - Decizia nr. 1256 din 23.03.2011, ICCJ – Sectia Comerciala;
 - Decizia nr. 564 din 09.02.2012, ICCJ – Sectia a II-a Civila;
 - Decizia nr. 812 din 21.02.2012, ICCJ – Sectia a II-a Civila

ELEMENTE IN MOTIVARILE INSTANTELOR CARE ATESTA VALABILITATEA UNOR CLAUZE (1)

... dar si din practica altor instante:

- Decizia civila nr. 482/19.11.2012, Curtea de Apel Bucuresti – Sectia a V-a Civila;
- Decizia civila nr. 3091/31.10.2011, Tribunalul Bucuresti – Sectia a IX-a Contencios Adm si Fiscal;
- Decizia civilă nr. 184/24.01.2012, Curtea de Apel Timisoara;
- Decizia civilă nr. 31/14.03.2012, Curtea de Apel Constanța;
- Decizia civilă nr. 182/19.04.2012, Curtea de Apel București;
- Decizia civilă nr. 95/16.11.2012, Curtea de Apel Pitesti;
- Decizia civilă nr. 84/16.10.2012, Curtea de Apel Oradea

ELEMENTE IN MOTIVARILE INSTANTELOR CARE ATESTA VALABILITATEA UNOR CLAUZE (2)

- **“.....aprecierea caracterului abuziv al clauzelor nu poate privi nici definirea obiectului contractului, nici caracterul adecvat al pretului sau remuneratiei ”;**
- **comisionul de risc;**
- **utilizarea notiunii de “schimbari semnificative”;**
- **marja bancara (element distinctiv al ratei dobanzii).**

JURISPRUDENTA COMUNITARA

- Nici dispozitiile comunitare nu permit instantei ingerinte in determinarea pretului contractului:
- Curtea Suprema a Marii Britanii in cauza “The Office of Fair Trading (Parati) v Abbey National plc & Others (Reclamanti)” - *comisioanele bancare percepute pentru depasirea limitei de creditare;*
- Decizia Curtii Supreme a Germaniei nr. XI ZR 167/96 - *comisioanele de retragere de la bancomat;*

DIRECTIVA 93/13/CEE

- Directiva 93/13 traseaza doar liniile de orientare, neimpunand statelor membre o armonizare legislativa completa;
- **Directiva nu reglementeaza eventualele drepturi ale consumatorului pentru restituirea costurilor/nu se prevede adaptarea situatiei patrimoniale la situatia juridica conforma cu legea;**
- **Directiva nu specifica nimic despre extinderea efectelor juridice ale unei hotarari judecatoresti asupra tertilor – abordare in concordanta cu autonomia organizatorica si procedurala a statelor membre.**

MODIFICARILE ADUSE ART. 12 SI 13 DIN LEGEA NR. 193/2000

«Art. 12) - (1) În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, **organele de control** (.....) vor sesiza tribunalul de la domiciliul sau, după caz, sediul profesionistului, solicitând obligarea acestuia să modifice contractele aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive*

(2) La cererea de chemare în judecată va fi anexat procesul-verbal întocmit potrivit art. 11.

*(3) **Asociațiile pentru protecția consumatorului** (.....) îl pot chema în judecată pe profesionistul care utilizează contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, (.....), pentru ca aceasta să dispună încetarea folosirii acestora, precum și modificarea contractelor aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive.*

Art. 13) - (1) **Instanța, în cazul în care constată existența clauzelor abuzive în contract, obligă profesionistul să modifice toate contractele de adeziune în curs de executare, precum și să elimine clauzele abuzive din contractele preformulate, destinate a fi utilizate în cadrul activității profesionale(.....)»***

PRINCIPII DE DREPT CONTRAZISE PRIN APLICAREA EFECTULUI “ERGA OMNES” TUTUROR CONTRACTELOR DE CREDIT IN CURS DE EXECUTARE

- **Neretroactivitatea legii civile (“Tempus regit actum”);**
- **Libertatea contractuala/ autonomia vointei juridice/consensualismul;**
- **Obligativitatea efectelor contractului (“Pacta sunt servanda”);**
- **Autoritatea de lucru judecat;**
- **Relativitatea efectelor contractului;**
- **Disponibilitatea procesului civil;**
- **Dreptul la aparare al profesionistilor/dreptul de a fi ascultat.**

Credit EuropeBank